

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.7.2006
KOM(2006) 372 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider

{KOM(2006) 373 endelig}
{SEK(2006) 894}
{SEK(2006) 895}
{SEK(2006) 914}

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider
(EØS-relevant tekst)**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
1.1.	Beskrivelse af miljøproblemet	3
1.2.	Den nuværende retlige ramme	3
1.3.	Iværksættelse af temastrategien	4
2.	Vurdering af situationen.....	5
3.	Temastrategiens målsætninger	7
4.	Foranstaltninger og midler: Temastrategiens foranstaltninger	7
4.1.	Nye foranstaltninger, som ikke kan indarbejdes i eksisterende lovgivning.....	8
4.2.	Foranstaltninger, som bedst kan indarbejdes i eksisterende lovgivning	9
4.3.	Foranstaltninger/tiltag, som ikke foreslås indarbejdet i temastrategien på nuværende stadium, men som vil kunne tages op til overvejelse på et senere stadium	11
5.	Forventede resultater og virkninger	11
6.	De næste skridt.....	12

1. INDLEDNING

1.1. Beskrivelse af miljøproblemet

Pesticider, dvs. hovedsagelig plantebeskyttelsesmidler¹ og biocidholdige produkter, er udformet til at kunne påvirke grundlæggende processer i levende organismer og kan derfor dræbe eller bekæmpe skadelige organismer (skadegørere). De kan imidlertid også have skadelige virkninger på ikke-målorganismer og menneskers sundhed og miljøet. De mulige risici ved anvendelsen af disse midler accepteres til en vis grad af samfundet som følge af de hermed forbundne økonomiske fordele, idet plantebeskyttelsesmidler bl.a. medvirker til at sikre os pålidelige forsyninger af overkommelige og sunde landbrugsprodukter af høj kvalitet.

Pesticider har været reguleret i lang tid i de fleste af medlemsstaterne og i Fællesskabet². Der er i årenes løb udviklet et omfattende system til vurdering af risikoen for sundhed og miljø.

På trods af den store indsats, der er gjort for at begrænse risikoen ved anvendelse af pesticider og forebygge negative virkninger, kan der fortsat findes uønskede mængder af visse pesticider i miljømedierne (navnlig jord, luft og vand)³, og i landbrugsprodukter kan der stadig findes restkoncentrationer, der overskrider de lovfæstede grænser⁴.

Det er derfor nødvendigt så vidt muligt at mindske risikoen ved pesticider for mennesker og miljø ved at minimere eller om muligt helt forhindre eksponering og ved at fremme forskning i og udvikling af mindre skadelige alternativer, herunder ikke-kemiske midler.

1.2. Den nuværende retlige ramme

Med vedtagelsen af det sjette miljøhandlingsprogram⁵ erkendte Europa-Parlamentet og Rådet, at pesticidernes påvirkning af sundhed og miljø må mindskes yderligere, navnlig hvad plantebeskyttelsesmidler angår. De understregede behovet for en mere bæredygtig anvendelse af pesticider og en betydelig samlet nedbringelse af risikoen og begrænsning af pesticidanvendelsen, dog under hensyntagen til den nødvendige afgrødebeskyttelse.

Det sjette miljørammeprogram udstikker derfor en tostrengt strategi:

1. Fuldstændig gennemførelse og revision af de relevante lovrammer⁶
2. Udarbejdelse af en temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider

Fællesskabets lovgivning om pesticider er navnlig fokuseret på markedsføringen af disse produkter og på enden af deres livscyklus.

¹ For definitioner henvises til det tekniske bilag til denne meddelelse.

² De tidligste fællesskabsdirektiver, som regulerer plantebeskyttelsesmidler, går tilbage til 1979.

³ EUREAU Position Paper 'Keeping Raw Drinking Water Resources Safe from Pesticides', 2001.

⁴ Rapporterne findes på:

http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/annual_eu/index_en.html

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF af 22. juli 2002 om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram, EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1.

⁶ I det sjette miljørammeprogram henvises der udelukkende til lovgivningen om plantebeskyttelsesmidler.

De mest relevante retsakter vedrørende plantebeskyttelsesmidler er:

1. Rådets direktiv 91/414/EØF om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler⁷
2. Forordning (EF) Nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på fødevarer og foderstoffer⁸.

Formålet med direktiv 91/414/EØF er at forebygge risikoen ved kilden gennem en meget omfattende risikovurdering af hvert enkelt aktivstof og de produkter, som indeholder disse stoffer, før de kan godkendes til anvendelse. Udstedelse af en godkendelse af et plantebeskyttelsesmiddel til visse anvendelser betyder derfor, at det er dokumenteret, at disse anvendelser, på normale brugsbetingelser, ikke har uacceptable virkninger for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet. Forordning (EF) nr. 396/2005 opstiller maksimalgrænseværdier for restkoncentrationer af aktive stoffer i vegetabiliske og animalske produkter og bidrager således til at begrænse eksponeringen for forbrugerne i fødevarekædens sidste led. Overvågning af overholdelsen af grænseværdierne er også et vigtigt redskab til at vurdere, om professionelle brugere i EU på korrekt vis følger de anbefalinger og restriktioner, der er angivet i medlemsstaternes godkendelser af plantebeskyttelsesmidler.

Et lignende system til evaluering af biocidholdige produkter er blevet indført med direktiv 98/8/EF⁹, som for mange medlemsstater har betydet, at de for første gang skulle lovgive om biocider.

En af manglerne ved lovgivningen på området er, at den næsten ikke berører den egentlige anvendelsesfase, som er af central betydning for vurderingen af den samlede risiko ved pesticider. Temastrategien foreslår derfor foranstaltninger, der tager sigte på at udbedre denne mangel, så der kan skabes en sammenhængende ramme for politikken på dette område.

1.3. Iværksættelse af temastrategien

I overensstemmelse med det sjette miljøhandlingsprogram skal temastrategierne udarbejdes i en tottrinsproces med deltagelse fra alle berørte parter. Kommissionen lancerede en omfattende høring med sin meddelelse fra 2002 "Mod en tematisk strategi for bæredygtig anvendelse af pesticider"¹⁰.

Meddelelsen omtaler – på grundlag af en række indledende undersøgelser - manglerne i den nuværende lovgivning for så vidt angår anvendelsesfasen i pesticidernes livscyklus. Den indeholder omfattende baggrundsinformation om fordele og risici ved anvendelsen af pesticider (som gennemgås i konsekvensanalysen, der forelægges samtidig med strategien) og opstiller en liste med vigtige spørgsmål, der skal tages op, samt drøfter mulige foranstaltninger til at sætte fokus på anvendelsesfasen og vende den negative udvikling.

Høringen omfattede Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget, industrien, forbruger- og landbrugsorganisationer og den brede

⁷ EFT L 230 af 19.8.1991, s. 1.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer (EUT L 70 af 16.3.2005, s. 1).

⁹ EFT L 123 af 24. 4. 1998, s. 1.

¹⁰ KOM(2002) 349.

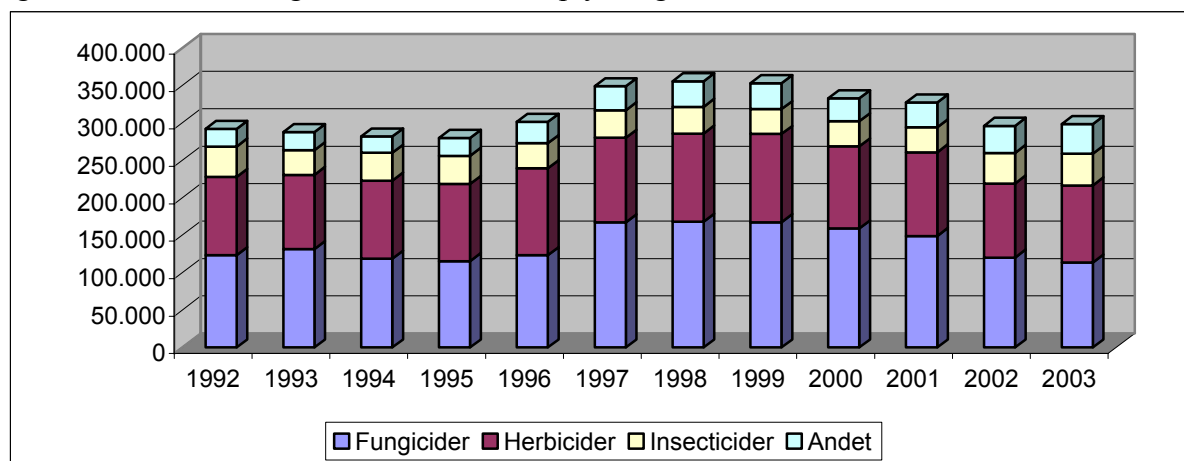
offentlighed. Der blev modtaget kommentarer fra over 150 forskellige parter¹¹. Herudover afholdt Kommissionen den 4. november 2002 en konference med over 190 deltagere fra alle interessentgrupper¹². Der fandt yderligere høringer sted som led i Kommissionens deltagelse i en række konferencer om specifikke emner (f.eks. sammenlignende vurdering/substitution, sprøjteudstyr (udbringningsudstyr), integreret plantebeskyttelse/integrerede dyrkningsmetoder¹³) og faglige møder afholdt af Kommissionen (f.eks. om sprøjtning fra luften). Herudover iværksatte Kommissionen endnu en internethøring og modtog næsten 1800 svar¹⁴.

Målsætningerne med den foreslåede strategi og mange af indsatsmulighederne fik bred tilslutning. Et mere detaljeret resumé af høringsprocessen findes i konsekvensanalysen¹⁵.

2. VURDERING AF SITUATIONEN

Som følge af de direkte fordele ved brugen af pesticider (især for landbrugerne) bruges de i stor målestok og anses generelt for at spille en central rolle i moderne dyrkningssystemer. Plantebeskyttelsesmidler bidrager således til at maksimere landbrugsudbyttet og minimere behovet for arbejdskraft.

På trods af den nuværende politik og lovgivning, der tager sigte på at beskytte sundhed og miljø, er forbruget og anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler i EU ikke faldet mellem 1992 og 2003, som det fremgår af de statistiske oplysninger¹⁶.

Figur 1: Salg af aktivstoffer til plantebeskyttelsesmidler (i ton) i EU-15

¹¹ Meningsstilkendegivelserne kan ses på: <http://www.europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>

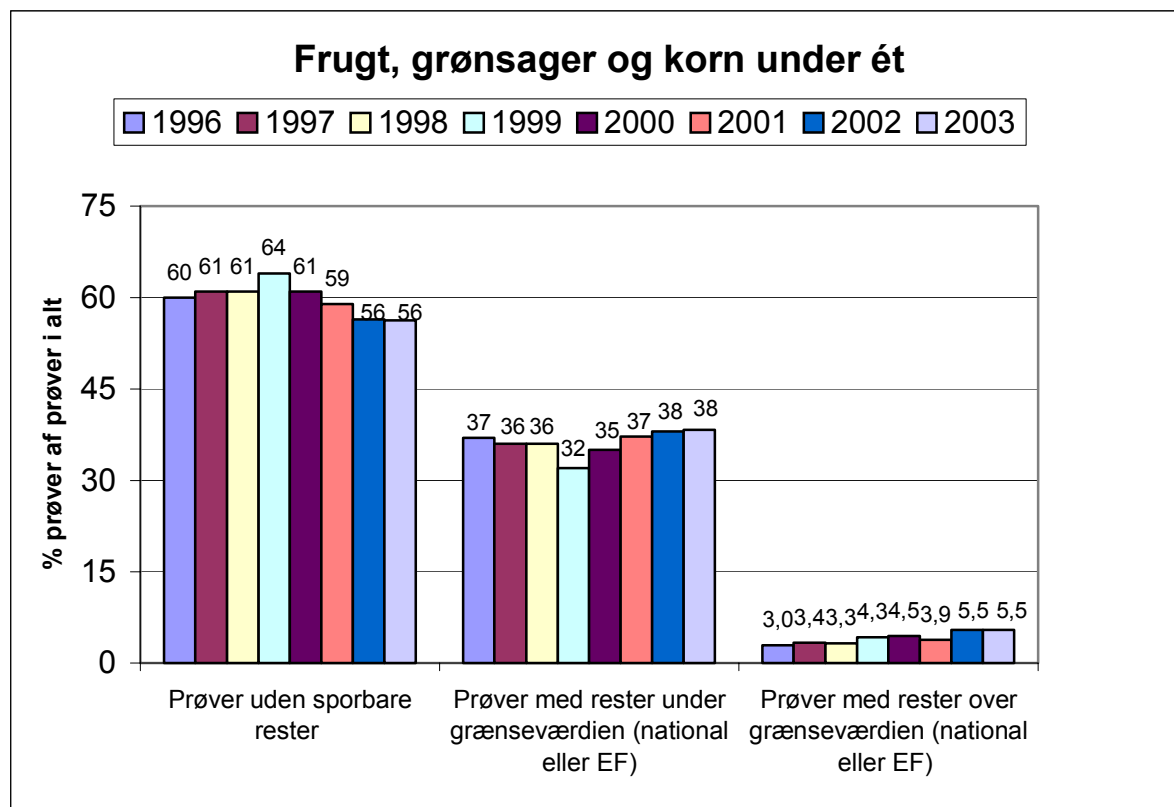
¹² Konferencedokumenter og referater findes på: <http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>
¹³ Integrated Pest Management / Integrated Crop Management.

¹⁴ Resultaterne kan ses på: http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/pdf/stats_consult.pdf

¹⁵ "Report on The Impact Assessment of the Thematic Strategy on the Sustainable Use of Pesticides", Kommissionens arbejdspapir SEK (2006) 894).

¹⁶ Data fra Eurostat og European Crop Protection Association

Andelen af fødevarer- og foderprøver, hvor restkoncentrationerne af pesticider overskrider de lovbestemte grænser, er ikke faldet mellem 1996 og 2003: den er steget en smule og ligger nu på ca. 5 %, som det fremgår af medlemsstaternes og Kommissionens løbende overvågning¹⁷.

Figur 2: Resultaterne af undersøgelser for pesticidrester i frugt, grønsager og korn i EU-15

3. TEMASTRATEGIENS MÅLSÆTNINGER

Den stigende opmærksomhed hos forbrugerne og samfundet som helhed på de mulige risici ved anvendelsen af pesticider har for nylig medført, at visse forhandlere og regeringer såvel som Fællesskabet støtter dyrknings- og plantebeskyttelsesmetoder, hvor anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler mindskes eller er mere målrettet, f.eks. økologisk landbrug, integreret skadegørerbekæmpelse eller anvendelse af mere robuste plantesorter. Det er vigtigt at fremme rationel og målrettet pesticidanvendelse og egnede afgrøde- og jordbeskyttelsesmetoder.

Det er endvidere vigtigt at forbedre adfærden hos pesticidbrugerne (navnlig de professionelle brugere), som er ansvarlige for diverse former for forkert brug, bl.a. overforbrug, ved at sikre dem bedre undervisning og oplæring.

Det er også nødvendigt at forbedre sprøjteudstyrets kvalitet og effektivitet, så brugerne kan optimere behandlingseffektiviteten og samtidig minimere de negative virkninger på sundhed og miljø.

¹⁷

Rapporterne findes på:
http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/pesticides/index_en.html

Endvidere berøres pesticidanvendelsen – direkte eller indirekte – af lovgivningen på andre områder, f.eks. vandpolitik, landbrugspolitik, arbejderbeskyttelse og forskning. Takket være temastrategien kan der udvikles en horisontal og tværfaglig tilgang, som går langt ud over disse specifikke retsakters relativt begrænsede rammer.

Temastrategiens specifikke målsætninger, som vil kunne bidrage til de overordnede mål, er:

- a) at minimere farer og risici for sundhed og miljø i forbindelse med pesticidanvendelse
- b) at forbedre kontrollen med anvendelsen og distributionen af pesticider
- c) at nedbringe koncentrationerne af farlige aktivstoffer, bl.a. ved at substituere de farligste stoffer med sikrere (herunder ikke-kemiske) alternativer
- d) at tilskynde til begrænset pesticidanvendelse eller pesticidfri dyrkning, bl.a. ved at øge brugernes bevidsthed, fremme af brugen af kodekser for god praksis og fremme af overvejelser om eventuel anvendelse af finansielle instrumenter
- e) at indføre et gennemskueligt system for rapportering og overvågning af fremskridtene hen imod strategiens mål, herunder udvikling af passende indikatorer.

Virkningen af lovgivningen om biocider vil først blive synlig efter 2006, hvor de første evalueringer af aktivstoffer til brug i biocidholdige produkter bringes til afslutning. Hverken Kommissionen eller de fleste medlemsstater har endnu tilstrækkelig viden eller erfaring til at foreslå yderligere foranstaltninger på biocidområdet. Denne situation bør revurderes i løbet af 2007, og de mulige foranstaltninger overvejes.

Med udgangspunkt i målsætningerne i det sjette miljørammeprogram og i betragtning af, at plantebeskyttelsesmidler udgør den vigtigste pesticidgruppe, omhandler temastrategien for bæredygtig anvendelse af pesticider derfor indtil videre kun plantebeskyttelsesmidler. Temastrategiens rammer vil imidlertid kunne udvides senere hen, hvis lignende foranstaltninger anses for nødvendige for biocidernes vedkommende.

4. FORANSTALTNINGER OG MIDLER: TEMASTRATEGIENS FORANSTALTNINGER

Temastrategien for bæredygtig anvendelse af pesticider består af en række individuelle foranstaltninger, hvis virkninger er vurderet fra en økonomisk, social, sundhedsmæssig og miljømæssig synsvinkel. Temastrategiernes helhedsorienterede tilgang indebærer, at nye foranstaltninger så vidt muligt indarbejdes i eksisterende lovgivning, og denne tilgang foreslås for en række foranstaltninger. De øvrige foranstaltninger foreslås i ny lovgivning, som vil blive forelagt sideløbende med denne strategi.

I de følgende kapitler gøres der kort rede for de foranstaltninger, der indgår i temastrategien, og de foranstaltninger, der blev overvejet, men som ikke kom med i denne omgang. Nærmere detaljer findes i "Teknisk bilag til meddelelsen om temastrategien for bæredygtig anvendelse af pesticider"¹⁸ og i konsekvensanalysen, som giver baggrunden for de foreslåede foranstaltninger. Alle disse dokumenter hænger tæt sammen og bør læses samlet.

¹⁸ SEK(2006) 895.

4.1. Nye foranstaltninger, som ikke kan indarbejdes i eksisterende lovgivning

Følgende foranstaltninger i temastrategien vil blive medtaget i et nyt rammedirektiv fra Europa-Parlamentet og Rådet, som Kommissionen fremsætter forslag til samtidig med strategien:

- Medlemsstaternes udarbejdelse af *Nationale handlingsplaner*, som skal opstille individuelle mål for nedbringelse af farer, risici og afhængigheden af kemiske bekæmpelsesmidler.
- *Inddragelse af interessenterne* i udarbejdelse, gennemførelse og tilpasning af handlingsplanerne. De nærmere bestemmelser om offentlighedens deltagelse og om, på hvilket plan, dette skal tilrettelægges, bør fastsættes af medlemsstaterne på en sådan måde, at offentligheden allerede på et tidligt stadium får reel mulighed for at deltage i processen.
- Etablering af et system for *uddannelse* af professionelle pesticidbrugere, så det sikres, at regelmæssige brugere får fuldt kendskab til risikoen ved disse produkter og træffer alle passende foranstaltninger for at indkredse de mindst skadelige midler til løsning af et givet plantebeskyttelsesproblem. Dette system skal omfatte brugervejledning om det bedst mulige valg blandt forskellige produkter, der kan bruges til samme behandling (substitution på brugerniveau).
- Bedre *oplysning* af den brede offentlighed (især ikke-professionelle brugere) gennem oplysningskampagner og information fra detailhandlerne.
- *Regelmæssig og obligatorisk inspektion af sprøjteudstyr* med henblik på at mindske belastningen fra pesticider på sundhed (navnlig eksponering af brugere) og miljø i forbindelse med sprøjtning og sikre en så effektiv brug som muligt ved at garantere, at den faktiske mængde sprøjtevæske, der anvendes, svarer til den forud indstillede dosering.
- *Forbud mod sprøjtning fra luften* med henblik på at begrænse risikoen for alvorlige sundheds- og miljøkonsekvenser, navnlig som følge af aerosolspredning. Luftsprøjtning bør derfor kun anvendes, hvis det indebærer klare fordele og miljøgevinster i forhold til andre sprøjtemetoder, eller hvis der ikke er brugbare alternativer. Der skal fastsættes nærmere betingelser for sådanne undtagelser, så risikoen for uønskede virkninger minimeres, f.eks. gennem passende krav til uddannelse af operatører og standarder for sprøjteudstyr.
- *Bedre beskyttelse af vandmiljøet* mod pesticidforurening, som kan bidrage til gennemførelsen af målsætningerne for vandrammedirektivet¹⁹ (artikel 7, stk. 3, og artikel 11 og 16).
- *Udpegning af områder med stærkt reduceret eller ingen pesticidanvendelse*, i tråd med foranstaltninger, der er truffet i medfør af anden lovgivning (f.eks. artikel 6, 10 og 12 i habitatdirektivet²⁰ og artikel 3 og 4, stk. 4, i fugledirektivet²¹). Sådanne områder bør også

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1.

²⁰ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7.

²¹ Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle. EFT L 103 af 25.4.1979, s. 1.

udpeges til beskyttelse af offentligheden mod høj eksponeringsrisiko og til særlig beskyttelse af sårbare befolkningsgrupper, f.eks. børn.

- **Håndtering og opbevaring af pesticidemballager og pesticidrester** og andre foranstaltninger i forbindelse med håndtering af pesticider, så det undgås, at de opbevares eller håndteres uforsigtigt med fare for forurening af miljøet.
- **Fremme af dyrkning med begrænset pesticidanvendelse og skabelse af de nødvendige betingelser fra medlemsstaternes side, til at landbrugerne kan gennemføre integreret bekæmpelse af skadegørere (IPM).** Der vil blive udarbejdet EU-dækkende standarder for integreret bekæmpelse af skadegørere (IPM), som vil blive bindende fra 2014. Der vil også blive udviklet afgrødespecifikke standarder for integreret plantebeskyttelse på fællesskabsplan, men gennemførelsen heraf vil være frivillig, og medlemsstaterne vil kunne yde støtte hertil som led i landdistriktsudviklingen.
- Måling af nedbringelsen af risikoen på grundlag af **egnede harmoniserede indikatorer**, som alle medlemsstaterne skal rapportere regelmæssigt. Et sæt af mulige risikoindikatorer er for tiden under udarbejdelse som led i et projekt under det sjette FTU-rammeprogram (HAIR²²). Meningen er, at disse anvendes som fælles indikatorer i alle medlemsstaterne – eventuelt kombineret med andre allerede eksisterende indikatorer.
- Indførelse af et **system for informationsudveksling** på fællesskabsplan – en *ekspertgruppe for temastrategien* – med deltagelse af medlemsstaterne og alle andre berørte parter, som løbende skal udvikle og ajourføre retningslinjer, bedste praksis og anbefalinger.

Herudover vil Kommissionen inkorporere følgende af temastrategiens foranstaltninger i to separate forslag, som skal vedtages inden udgangen af 2008:

- Forbedrede systemer til **indsamling af oplysninger om distribution og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler**, hvad aktivstofferne angår, og regelmæssig rapportering, hvorved mangelen på pålidelige data kan udbedres, navnlig med henblik på beregning af risikoindikatorer
- Væsentlige miljøkrav, som skal opfyldes af **nyt pesticidudbringningsudstyr, der skal markedsføres**.

4.2. Foranstaltninger, som bedst kan indarbejdes i eksisterende lovgivning

Følgende foranstaltninger i temastrategien skal indarbejdes i eksisterende lovgivning:

- **Forbedrede systemer til overvågning af overholdelsen** af de lovfæstede krav vedrørende distribution og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler via en gennemgribende ændring af den nuværende artikel 17 i direktiv 91/414/EØF. Dette er også relevant for kravene om krydsoverensstemmelse i forbindelse med direkte støtte under den fælles landbrugspolitik, som har omfattet direktiv 91/414/EØF (artikel 3) siden 2006²³. Medlemsstaterne vil også

²² Harmonised Environmental Indicators for Pesticide Risks (HAIR): [http://www.rivm.nl/stoffen-
risico/NL/hair.htm](http://www.rivm.nl/stoffen-
risico/NL/hair.htm)

²³ Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. september 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitikks ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere (EUT L 270 af 21.10.2003, s. 1).

blive forpligtet til at rapportere om forgiftningsuheld, der berører operatører, andre tilstedeværende, forbrugere samt vilde dyr og planter.

- Anvendelse af **sammenlignende vurdering og substitutionsprincippet** i forbindelse med vurderingen af aktivstoffer og i beslutningsprocessen i forbindelse med opførelse af aktivstoffer i bilag I til direktiv 91/414/EØF (en lignende proces findes allerede i direktiv 98/8/EF for biocidholdige produkter) og i forbindelse med godkendelsen af plantebeskyttelsesmidler på medlemsstatsniveau.
- **Udbygning af de årlige programmer for overvågning af pesticidrester** i fødevarer og foderstoffer på grundlag af forordningen om maksimalgrænseværdier for pesticidrester²⁴, suppleret med epidemiologiske eksponeringsundersøgelser som led i den europæiske strategi for miljø og sundhed.
- Miljøovervågning: **bestemmelse af pesticidkoncentrationer i miljømedierne** som middel til at verificere modelberegninger og prognoser i forbindelse med risikovurdering og brugernes overholdelse af restriktioner og anvisninger på mærkningen. Overvågning af pesticider i vand er omfattet af vandrammedirektivet.
- **Forskning i pesticider** som led i Fællesskabets sjette og syvende rammeprogram for forskning²⁵ med sigte på at forbedre de europæiske borgeres sundhed og trivsel gennem fødevarer af bedre kvalitet og bedre kontrol med fødevareproduktionen og hertil knyttede miljøfaktorer såvel som at fremme risikovurdering på bedriftsniveau (f.eks. kortlægning af højrisiko-områder og -praksis). Heri indgår finansiering af projekter, der især tager sigte på at undersøge udviklingen af alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler. Pesticiders belastning af biodiversiteten og hvordan belastningen kan mindskes, kan undersøges som led i de tematiske aktiviteter i samarbejdsprogrammet under det syvende rammeprogram²⁶.
- Opfordring af medlemsstaterne til at **anvende normale momssatser** på pesticider for at mindske incitamentet til ulovlig grænseoverskridende handel med ikke-godkendte produkter som følge af prisforskelle.
- På den **internationale arena** har Fællesskabet og medlemsstaterne ratificeret og gennemfører Rotterdam-konventionen om forudgående informeret samtykke (PIC) og Stockholm-konventionen om persistente organiske miljøgifte (POP). De yder også finansiell og teknisk bistand (kapacitetsopbygning) inden for en lang række bilaterale og multilaterale programmer (bl.a. den strategiske tilgang til international kemikalieforvaltning (SAICM), vedtaget i februar 2006), som bidrager til sikker håndtering og bortskaffelse af pesticider (herunder forældede lagre af pesticider). Fællesskabet erkender, at sundheds- og miljørisikoen ved anvendelse af pesticider er særlig alvorlig i udviklingslande og i lande med overgangsökonomi.

²⁴ Jf. fodnote 8.

²⁵ Relevante oplysninger om det sjette rammeprogram kan findes på: http://www.europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html

²⁶ Flere oplysninger kan findes på: <http://ec.europa.eu/research/fp7/>

4.3. Foranstaltninger/tiltag, som ikke foreslås indarbejdet i temastrategien på nuværende stadium, men som vil kunne tages op til overvejelse på et senere stadium

Følgende foranstaltninger/tiltag, som er blevet drøftet i høringsfasen og vurderet i konsekvensanalysen, foreslås ikke indarbejdet i temastrategien på nuværende stadium. De kan eventuelt tages op på et senere tidspunkt i lyset af resultaterne af den foreslåede strategi, som vil blive gennemgået som led i den revision, der skal foretages ifølge rammedirektivudkastet.

- **Definition på kvantitative mål for anvendelsesbegrænsning.** Der er ikke nogen systematisk og direkte forbindelse mellem den samlede reduktion i pesticidmængden og risikoniveauet. Der findes desuden ikke tilstrækkelige oplysninger om basisforbruget, som ville kunne anvendes som reference, og der er en række uløste juridiske spørgsmål vedrørende håndhævelse og erstatningsansvar. Strategien foreslår derfor ikke bindende reduktionsmængder og vil således være i tråd med medlemsstaternes politik.
- Indførelse af et **system for skatter/afgifter med sigte på at påvirke pesticidanvendelsen kvalitativt.** På nærværende tidspunkt vil det være praktisk talt umuligt at udforme et effektivt og brugbart skatte/afgiftssystem, som ville afspejle de enkelte pesticiders negative virkninger. Medlemsstaterne vil kunne undersøge muligheden for at indføre "trinvis" systemer (i nogle medlemsstater anvendes for tiden fastsats-systemer), der er tilpasset deres særlige forhold og de beskyttelsesmål, de ønsker af forfølge.

5. FORVENTEDE RESULTATER OG VIRKNINGER

Det vigtigste resultat, der ventes af gennemførelsen af denne temastrategi, er en nedbringelse af de samlede risici og negative virkninger for menneskers sundhed og miljøet som følge af anvendelsen af pesticider. En sådan nedbringelse kan gennemføres ved at begrænse uønsket eksponering (direkte og indirekte) og ved at mindske de iboende farer ved stofferne ved at erstatte de farligste af dem med mindre skadelige (det såkaldte "substitutionsprincip") eller andre beskyttelsesforanstaltninger. Der findes endnu ikke nogen almindeligt anerkendte indikatorer til måling af disse risici.

Bedre viden om den faktiske pesticidanvendelse vil være en væsentlig faktor for beregningen af risikoindikatorer – der må derfor hurtigt udvikles informationsindsamlingssystemer, så indikatorerne og tendenserne i udviklingen heraf (også retrospektivt) kan beregnes. Generelt forventes temastrategien at ville medføre, at vores viden om anvendelsen af pesticider vil øges betydeligt, at der vil blive udarbejdet et sæt relevante risikoindikatorer, og at disse over tid vil vise en faldende tendens.

Skønt dette ikke hænger direkte sammen med nedbringelsen af den faktiske risiko, ventes det også, at den samlede brug af pesticider vil dale som følge af gennemførelsen af landbrugspraksis med lav pesticidanvendelse (bl.a. integreret skadegørbekæmpelse og økologisk landbrug) og udpegning af zoner med nedsat eller ingen pesticidanvendelse. Bedre oplyste brugere med optimalt sprøjteudstyr vil anvende pesticider mere effektivt og vil mindske tab heraf til miljøet (særlig vandmiljøet). Andelen af arealer, der dyrkes med begrænset eller lavt pesticidforbrug, såsom integreret produktion, må forventes at ville vokse.

Det ventes også, at temastrategien vil føre til, at andelen af fødevarer- og foderstofprøver, hvor maksimalgrænseværdierne overskrides, vil falde. Endvidere bør der også ske et fald i antallet af forgiftningsuheld, der berører mennesker og dyr.

For ingen af disse tendenser er det muligt at opstille kvantitative mål, fordi vi ofte ikke har de nødvendige oplysninger om udgangssituationen, eller fordi der er for mange faktorer til at de kvantitative virkninger kan beregnes på en pålidelig måde. Konsekvensanalysen viser ikke desto mindre, at den forventede samlede nettovirkning er klart positiv.

6. DE NÆSTE SKRIDT

Ud over denne meddelelse, det tekniske bilag hertil og den hertil hørende konsekvensanalyse har Kommissionen allerede vedtaget eller vil i fremtiden vedtage følgende:

- forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider, som vil indeholde de nødvendige nye lovgivningsmæssige foranstaltninger, der er beskrevet i kapitel 4.1
- forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om revision af direktiv 91/414/EØF, som bl.a. vil inkorporere de nødvendige foranstaltninger vedrørende skærpet overvågning af overholdelsen og sammenlignende vurdering
- forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om statistiske oplysninger om plantebeskyttelsesmidler
- forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fastsættelse af væsentlige miljøbeskyttelseskrav til markedsføring af nyt pesticidudbringningsudstyr og tilbehør, eventuelt inden for rammerne af direktiv 2006/42/EF²⁷
- forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om miljøkvalitetsnormer på vandområdet, herunder for visse pesticider
- denne nye lovgivning vil supplere en meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om Den europæiske handlingsplan for miljø og sundhed, som bl.a. indeholder de nødvendige tiltag til udvikling af integrerede oplysninger om menneskers eksponering for pesticider og følgerne heraf²⁸.

Indsatsen for at mindske risikoen ved pesticider er i stadig udvikling og skal regelmæssigt tages op til revision. Da mange af foranstaltningerne i temastrategien endvidere kræver en tilstrækkelig grad af subsidiaritet, vil det blive nødvendigt i) at udveksle oplysninger mellem medlemsstaterne om deres nationale handlingsplaner og de konkrete løsninger, de har fundet, og ii) at udvikle de nødvendige retningslinjer og bedste praksis.

Ifølge udkastet til rammedirektivet skal der derfor oprettes et rådgivende forum, **ekspertgruppen for temastrategien**, som skal udarbejde retningslinjer for bedste praksis og overvåge gennemførelsen af de foranstaltninger, der er foreslået i temastrategien.

De foreslåede foranstaltninger vil - i lyset af resultaterne af denne informationsudveksling og ekspertgruppens drøftelser - regelmæssigt blive taget op til revision og tilpasset efter den tekniske udvikling.

²⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/42/EF af 17. maj 2006 om maskiner og om ændring af direktiv 95/16/EF (omarbejdning) (EUT L 157 af 9.6.2006, s. 24).

²⁸ KOM(2004) 416.